

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott Protokollsanteckningar till KSSU 2025-03-25 från Nackalistan

Ärendehandlingarna finns publicerade på:

<https://02/www.nacka.se/kommun--politik/politik-handlingar-och-protokoll/protokoll-och-beslutsunderlag/>

§03 Flytt av stadsbyggnadsprojekt Stadshusparken från kommunstyrelsen till natur- och trafiknämnden

Protokollsanteckning:

Nackalistan ställer sig bakom förslaget att föra över projekt Stadshusparken från kommunstyrelsen till natur- och trafiknämnden, då detta tydliggör ansvarsfördelningen och placerar projektet där den mest relevanta kompetensen finns – inom den enhet som ansvarar för grön- och blåstruktur i kommunen.

Samtidigt vill vi kraftfullt markera vår oro över de allvarliga brister som uppdagats i projektets styrning och ekonomiska kontroll. Att ett projekt med en beslutad investeringsbudget på 3 miljoner kronor kan driva upp kostnader på närmare 7 miljoner kronor utan att ett nytt investeringsbeslut fattas eller att ansvariga reagerar i tid, är inte acceptabelt.

Den externa granskningen av KPMG visar på systemfel i kommunens hantering av investeringsprojekt. Riktlinjer har inte följts, kostnader har mer än fördubblats, och tydliga roller och ansvar har saknats. Det är positivt att man nu föreslår organisatoriska förändringar som till viss del kan komma tillrätta med dessa problem.

Det är allvarligt att kommunen riskerar att behöva bokföra cirka 3,2 miljoner kronor som förgäveskostnader – pengar som i slutänden belastar skattebetalarna. Att kommunen inte haft kontroll på när ett projekt ska pausas, revideras eller omprövas är ett svek mot invånarnas förtroende.

Vi ser positivt på att projektet nu ges en nystart inom rätt nämnd, men det krävs också att man lär sig av misstagen. Invånarna i Nacka förtjänar bättre styrning av sina gemensamma resurser.

§04 Reviderat genomförandebeslut för stadsbyggnadsprojekt Jarlaberg Enspännarvägen

Protokollsanteckning:

Nackalistan ställer sig i grunden positiv till utvecklingen av Jarlabergsområdet, där nya bostäder kombineras med satsningar på allmän plats, trafiksäkerhet och förbättrad stadsmiljö. Samtidigt vill vi markera vår oro över det sätt som detta projekt – likt flera andra stadsbyggnadsprojekt i kommunen – har hanterats ekonomiskt och planeringsmässigt.

Att kommunen nu behöver tilldela ytterligare 70,9 miljoner kronor i investeringsutgifter, utöver tidigare beslutade budgetar, visar på brister i både initial planering och projekteringsunderlag. Flera av de angivna orsakerna till kostnadsökningarna, som felaktiga antaganden om utbyggnadsordning, undermåliga projekteringshandlingar och generella prisökningar inom byggsektorn, pekar på behovet av ökad kvalitetssäkring i kommunens projektstyrning.

Vi konstaterar också att kommunens beroende av parallella externa processer – såsom tunnelbanans utbyggnad och exploatörens byggstartar – innebär ett betydande risktagande. Dessa faktorer gör kommunens egna tids- och kostnadskalkyler mer sårbara.

Nackalistan vill i sammanhanget lyfta vikten av att kommunen i framtida stadsbyggnadsprojekt säkerställer mer realistiska och robusta kostnadsbedömningar tidigt i processen, har en bättre framförhållning i samordningen mellan kommunala och externa aktörer. Samt förbättrar riskanalyser och tydligare kommunicerar konsekvenserna av förändringar i genomförandeförutsättningarna.

Slutligen noterar vi att projektet, trots ökade kostnader, fortfarande genererar ett positivt netto enligt redovisningen – men att denna kalkyl bygger på antaganden som kan komma att förändras. Vi efterlyser därför en oberoende granskning av kommunens system för kostnadskontroll inom stadsbyggnadsprojekt, för att förebygga att liknande situationer uppstår i framtiden.

Nackalistan tycker att det är av yttersta vikt att närboendes åsikter beaktas. Under ombyggnadsarbetet så är det viktigt att de vägar som är öppna för biltrafik men också för cykel- och gångtrafikanter är trygga. De tillfälliga gångvägar som byggts i samband med tunnelbanebygget i närheten av gångbron över mot Nacka Forum är katastrofala med höga plank, dålig sikt och tvära kurvor vilket gör det otryggt att gå där då cyklar kommer snabbt och ingen har insyn pga planket på båda sidor. Det är av extra vikt att trafikmiljön är säker här under ombyggnationen eftersom det ligger bredvid en skola och många barn går denna väg både morgon och kväll.

§05 Beslut om granskning av förslag till ny översiktsplan

Nackalistan deltar inte i beslutet.

Protokollsanteckning:

Nackalistan deltar inte i beslut i kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott (KSSU) utan återkommer med vårt yrkande/ställningstagande direkt till kommunstyrelsen (KS) i april.

I stället ställde vi en rad frågor på KSSUs sammanträde; bland annat om den minskade detaljeringsgraden för detaljplanen då referenser till programplaner och strukturplan utgått sedan samrådsversionen. På våra frågor om kartmaterialet så fick vi muntligt löfte från projektet att kartor ska uppdateras och att digitala och högupplösta kartor kommer att tillgängliggöras innan beslut om granskning i kommunstyrelsen.

Många av Nackalistas synpunkter från sommaren 2024, har nu till stor del tillgodosetts i granskningsversionen av översiktsplanen vilket vi så klart välkomnar. Detta rör sig om skydd av 30% natur, om tunnelbanan till Orminge, om trafikplats Boo samt om gång- och cykelbron mellan Henriksdal och Sickla som nu alla finns muntligt beskrivna i översiktsplanen.

Trafikplatsen och GC-bron finns dock inte med i kartmaterialet.

Vi lämnade även en muntlig synpunkt att den nya kartan med idrottsanläggningar, som Nackalistan efterfrågat, innehåller samtliga idrottsanläggningar i Nacka vilket är bra. Men det saknas information om vilken sorts anläggning det rör sig om. Det går inte att skilja en simhall från en 5-manna fotbollsplan för spontanspel i en park, eftersom alla anläggningar har samma beteckning. Detta gör kartan plottrig och i praktiken oanvändbar. Vi fick medhåll från KSSUs ordförande som föreslog att information om typ av idrottsanläggning adderas för varje

punkt i den digitala kartan.

Nackalistan återkommer med områdesspecifika synpunkter till kommunstyrelsen med vill redan nu lista våra generella synpunkter:

- Detaljeringsgraden i översiktsplanen är väldigt låg, och har dessutom minskat i granskningsrevisionen. En översiktsplan bör vara detaljerad nog att planering av skolor, idrottsanläggningar, tekniska anläggningar, mm kan utgå ifrån denna. Kommuninvånare, företag, organisationer, myndigheter, länsstyrelse, region och angränsande kommuner har rätt att få ta del av och granska den övergripande stadsplaneringen. Vi förstår ambitionen med flexibilitet och att kommunen inte vill låsa sig till några planer - men varje kommun har en skyldighet enligt PBL att ha en översiktsplan.
- I granskningsrevisionen av översiktsplanen är referenser till strukturprogrammet för centrala Nacka samt planprogrammet för centrala Nacka, Sickla, Henriksdal, Orminge centrum, Fisksätra och Älta Centrum strukna. Före samrådet föreslog Nackalistan att översiktsplanen inte ska referera till utdaterade planprogram utan att relevanta uppgifter från programplanerna bör skrivas in direkt i översiktsplanen. Detta inkluderar funktioner som de olika lokala centrumen bör innehålla som skola, förskola, arbetsplatser, service, butiker, föreningslokaler, kultur- och fritidsaktiviteter och parker. Dock kan vi inte se att denna information införts, varför relevant information om de lokala centrumen utgått ifrån översiktsplanen i granskningsrevisionen.
- Översiktsplanen stämmer inte överens med samrådsförslaget till Regional Utvecklingsplan för Region Stockholm (RUF 2060). Överensstämmelse saknas gällande Östlig förbindelse och tunnelbana till Orminge. En översiktsplan kan i sig vara visionär men måste även förhålla sig till ingångna beslut, avtal och överliggande planer.
- I kartan Kollektivtrafiknätet är kollektivtrafik med båt inte tillräckligt beskriven: Alla båtlinjer benämns "färja" och det saknas information om vad som är reguljär pendelbåttrafik och vad som är glest trafikerad skärgårdstrafik (Vaxholmsfärja).
- Digitala, högupplöst kartmaterial saknas fortfarande.
- Kartan med idrottsanläggningar saknar information om typ av anläggning (t ex simhall eller 5-mannaplan) vilket krävs för att kartan ska vara användbar
- Kartan med leder badplatser och gröna stationer saknar information, bl a kanotleder. Den bör bytas mot motsvarande mer kompletta karta från det föreslagna Grön och blåstrukturprogrammet. En befintlig vandringsled mellan Hammarbybacken och Hellasgården saknas (i bägge kartorna).
- Gång och cykelbron Henriksdal-Sickla finns med i texten men inte i kartan Cykelstråk.
- Det antagna cykelprogrammet för Nacka kommun bör refereras i översiktsplanen.
- Den antagna avfallsplanen för Nacka kommun bör refereras i översiktsplanen.

§06 Beslut om internremiss för förslag till Grön- och blåstrukturprogram

Protokollsanteckning:

Nackalistan anser att förslaget till Grön- och blåstrukturprogram håller en hög nivå och är väldigt genomarbetat och bra. Det är ett stort steg framåt att detta nya program har tagits fram. Det är även bra att man tillfrågat Nackas lokala miljöorganisationer och friluftsföreningar om inspel till programmet, genom en [workshop](#) i september 2024 inom det kommunala Nacka naturvårdsråd, och tagit vara på resultatet av denna dialog. Nackalistan anser att dessa även bör ges möjlighet att granska det nu framtagna dokumentet. Även allmänheten bör få komma med synpunkter. Därför bör kommunen överväga en extern remiss av programmet i nästa skede. För den interna remissen bör nog fritidsnämnden adderas som remissinstans, eftersom det organiserade friluftslivet delvis faller inom den nämndens ansvarsområde.

§07 Ramar och förutsättningar för att inleda upphandling av Orminge Centrum

Protokollsanteckning:

Nackalistan förstår behovet av att detta arbete utförs men vill samtidigt varna för den del saker. Upphandlingen omfattar ett antal komplexa moment – från pådäck till växtplantering – och det är avgörande att kommunen har tillräcklig uppföljningskapacitet. Vi efterfrågar tydlighet kring hur kommunen säkerställer att hela kedjan från upphandling till slutbesiktning fungerar och följs upp enligt kommunens projektmodell. Det beräknade värdet för upphandlingen är 35 miljoner kronor, vilket är ett stort belopp. Nackalistan vill poängtera vikten av noggrann kostnadskontroll och löpande transparens i rapporteringen. Vi vill inte se en upprepning av situationer där projekt rusar iväg i kostnader utan tydlig politisk insyn.

§08 Detaljplan för Östra Nacka Strand, dpl 6, samrådsyttrande

Protokollsanteckning:

Nackalistan har ännu inte tagit ställning i själva sakfrågan och vi är tveksamma till att exploatera det aktuella området i Östra Nacka strand. Vi ser med oro på att planförslaget, som omfattar cirka 100 nya bostäder och en utbyggd förskola, innebär att befintlig naturmark tas i anspråk och hårdgörs i Östra skogen – ett område med höga naturvärden. Området berör även riksintresset för kulturmiljön längs Stockholms farled. En omfattande exploatering riskerar att inverka negativt på såväl skärgårdslandskapets värden som de kulturhistoriska värden som präglar farledens omgivningar.

Förslaget utgör enligt vår mening ett **betydande ingrepp i en känslig miljö**. Samtidigt understryker vi att vi i nuläget inte tagit slutgiltig ställning till om detaljplanen bör genomföras. Vi anser dock att en noggrann avvägning måste göras där natur- och kulturvärden vägs mot eventuella samhällsnyttor innan beslut fattas, detta är något vi arbetar med just nu.

Detta beslut handlar bara om att lämna synpunkter under samrådet av planen. Några saker vi vill lyfta här är att boende på Jakobsdalsvägen får grannar endast 10 m från husknuten, vilket är en minimigräns. Enligt muntlig info kommer siktlinjen från farleden tillvaratags genom att hus C är lägre än hus A. Detta bör beskrivas bättre i handlingarna.

§09 Tillägg till koncernmoderbolagsborgen för stadsbyggnadsprojekt Morningside Marina
Nackalistan deltar inte i beslutet.

Protokollsanteckning:

Nackalistan deltar inte i beslutet om utökad borgen för stadsbyggnadsprojekt Morningside Marina, eftersom vi hela tiden varit emot detaljplanen och projektet.

§16 Byggnation av Järlahöjdens förskola

Protokollsanteckning:

Nackalistan noterar att slutredovisningen för Järlahöjdens förskola visar att den totala investeringsramen i stort sett har hållits, vilket är positivt. Samtidigt är det anmärkningsvärt att själva förskoleprojektet överskridit sin budget med nära sju miljoner kronor, vilket kunde hanteras tack vare att lednings- och infrastrukturprojektet hamnade betydligt under budget. Det innebär att ett budgetöverskridande i det ena projektet har dolts av ett budgetunderskridande i det andra, vilket i praktiken försvårar överblicken över den faktiska kostnadskontrollen.

Att det till slut endast blev ett överskridande på 172 000 kronor totalt är visserligen hanterbart, men det väcker ändå frågor om vilka lärdomar som dragits. Projektets historia visar hur en förskola som från början planerades för 200 barn tvingades skalas ner till 160 barn för att lokalkostnaderna inte skulle bli orimliga för Välfärd skola. Detta är ett tydligt exempel på bristande initial planering och hur ekonomin i förskolebyggande inte alltid är i takt med verksamheternas förutsättningar. Att så pass stora medel avsätts utan att man från början säkerställer att kostnaden per barn är rimlig är något kommunen behöver se över i sin planeringsfas för framtida utbildningslokaler.

Nackalistan vill också lyfta behovet av transparens och jämförbarhet i kommunens byggprojekt. Genom att dela upp ett och samma projekt i flera delar – där till exempel ledningsarbeten och förskolebyggnad redovisas separat – ökar risken för att helhetsbilden tappas bort både politiskt och i medborgarnas ögon. Vi anser att kommunen behöver utveckla sitt sätt att presentera helhetskostnader och redovisa hur budgetdisciplin faktiskt följs över tid. Vi förväntar oss att liknande projekt i framtiden präglas av tydligare kostnadskontroll, tidig riskbedömning och större öppenhet mot både politiken och medborgarna.

Nackalistan noterar att kostnaderna för byggnationen av Järlahöjden har ökat och att antalet förskolebarn minskat i förhållande till den dåvarande befolkningsprognosen. Det är viktigt att den ökade hyreskostnaden inte gå ut över kvalitén i verksamheten.

Mikael Carlsson och Lina Olsson, Nackalistan, 2025-03-27